

Työ- ja elinkeinoministeriö

kirjaamo@tem.fi

tiina.korhonen@tem.fi

3.4.2018

Viite: LAUSUNTOPYYNTÖNNE 5.3.2018 TEM/503/03.01.01/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Pohjois-Pohjanmaan liitto lausuu hallituksen esityksestä eduskunnalle työvoima- ja yrityspalveluiden väliaikaista järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi seuraavaa:

Hallitus esittää, että tällä väliaikaisella lainsäädännöllä edistettäisiin valmistautumista maakunta- ja kasvupalvelu uudistuksen toimeenpanoon sekä se tukee hallituksen kärkihanketta ”Työvoimahallinnon uudistaminen työllisyyttä tukevasti”. Esityksen tulee selkeästi lisätä julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta mahdollistamalla markkinoiden hyödyntäminen palveluprosessien hallinnassa sekä palveluiden tuotannossa. Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että väliaikaisen lainsäädännön tulee mahdollistaa palveluiden tarjoajiksi palveluntuottajia, joiden talous ei ole riippuvainen tilaajan maksukyvystä tai aikataulutuksesta, kuten momentille osoitetuista määrärahoista (momentti 32.30.51). Näin ollen palveluiden tarjoajina tulee voida kokeilunajan olla myös pk-yritykset sekä kolmannen sektorin toimijat tai ne yhdessä, eivät vain isot toimijat, jotka esimerkiksi nykytilanteessa ovat lähes ainoita kokeilujen ja valmennusten tuottajia ja joilla on muuta tuloa, joka ylläpitää yrityksen talouden maksuvalmiuden kunnossa. Esityksen yritysvaikutuksissa todetaan, että esityksen mukaisesti laajennetaan työ- ja elinkeinotoimistojen ostopalveluiden hankintaa. Esityksessä jätetään kuitenkin auki, kuka lain voimassaoloaikana palvelut hankkii, koska luonnoksessa todetaan ” jos palveluiden hankinnasta vastaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja työ- ja elinkeinotoimistot hyödyntävät lainsäädäntömuutosten mahdollisuuden lisätä ostopalveluja, tulee uudistus hyödyttämään yksityistä yritystoimintaa ” Tätä on syytä tarkentaa ja määräaikaisen lain perusteella mahdollistaa toiminta myös väliaikaishallinnolle tai nykyisille maakunnille.

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei näe estettä ESR rahoituksen käyttämisessä valmennusten, työvoimakoulutuksen tai palkkatuen käyttämiseen työllisyyden hoidossa. Tämä ei saa kuitenkaan tuottaa lisäetua julkisille toimijoille, eikä näin vääristää kilpailua.

Lakiesityksen mukaan koko palveluprosessin siirtyminen palveluntuottajalle, mahdollistaa kokonaisvaltaisen ja räätälöidymmän palvelun sekä yksilö, että ryhmätasolla, jolloin prosessin omistajuus on selkeämpi eikä se sirpaloidu. Tällöin voidaan olettaa, että palvelun vaikuttavuus ja sitä kautta tulokset paranevat. Lakiesityksestä kuitenkin puuttuu palveluntuottajan kannustin ja tulokellisuus sekä palveluntuottajan arvioinnin välineet. Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää, että tulokellisuus – ja arviointivälineet tulee selkeästi kirjata tähän lakiesitykseen, koska saatuja kokemuksia voidaan hyödyntää pysyvää lainsäädäntöä valmisteltaessa. Esityksen mukaan tavoite on isompiin kokonaisuuksiin ja henkilökohtaisempaan ja räätälöidymmään palvelukokonaisuuteen. Laki ei anna selkeää kuvaa siitä, mitä muuta kuin tällä hetkellä lakisääteiset palvelut

palveluntuottaja voi tarjota työttömälle. Nyt vaadittu haastattelu ja työllistymissuunnitelman (tai sitä vastaava suunnitelman) realisointi voi vaatia välittömästi mm. työkyvyn arviointia tai selkeää lisäkoulutusta. Kuitenkaan työnhakijalla ei ole pääsääntöisesti subjektiivista eli ehdotonta oikeutta osallistua julkisiin työvoima-tai yrityspalveluihin, vaan se on mahdollista vain jos se perustuu työ- ja elinkeinoviranomaisen arvioon palveluun osallistumisen työvoimapoliittisesta tarkoituksenmukaisuudesta. Tämä luo järjestelmään kaksiportaisen tason ja luo selkeästi ajallista viivettä yksilön kohdalle. Palveluntuottajalla voi olla nopeasti tarjolla tai hän voi välittää täydentävää tai hakijan osaamisen kannalta lisä- tai muuntokoulutusta, joka aidosti edistää ja parantaa henkilön arvoa työmarkkinoilla. Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää, että myös arvioinnin voisi tuottaa palveluntarjoaja, jonka kuitenkin sitten viranomainen sen hyväksyy.

Laissa ei ole säädetty mahdollisuudesta delegoida rekisterin ylläpitoa, mutta siinä esitetään asiakastietojärjestelmän käyttöoikeutta. Se on merkittävä ja positiivinen esitys. Käyttöoikeutta on kuitenkin rajattu ja sen perustella on olemassa uhka, että rinnalle syntyy uusia palveluiden tuottajien omia käyttöjärjestelmiä. Määräaikaisen lain yhtenä tavoitteena tulisi olla kokeilla, vaikka asiakkaan luvalla mahdollisimman laajaa ja avointa asiakastietojärjestelmää, joka olisi kaikkia osapuolia tukevaa. Palveluntarjoaja, palkkaava yritys, Kela, rekisterit jne. Käyttörajoitteet voidaan rajata tunnuksilla. Yleisen tietosuoja-asetuksen 26 artiklan perusteella yhteisrekisterienpitäjien vastuualueet voidaan määritellä keskinäisellä järjestelyillä tai jäsenvaltioiden omalla lainsäädännöllä. Palveluntuottajalla on kuitenkin velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle kaikista esiin tulleista seikoista, joilla voi olla vaikutusta työttömyysturvan saamisen edellytyksiin. Näiden asioiden kirjaaminen järjestelmään tulee olla mahdollista, jotta tieto kulkee ja kaikkien osapuolten oikeusturva toteutuu.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Pauli Harju
maakuntajohtaja

Tiina Rajala
kehitysjohtaja

